

— Chyba odwrotnie,
panie Bolku.

JACEK WOŁOWSKI

PRACA POŚLA

Przejechałem wiele kilometrów wozem po polnych drogach, wytrząsałem się nalezie, potem ze wsi Wilczków dzielnie maszerowałem parę kilometrów piechotą do osady Malczyce, znów w Malczycach czekałem cztery godziny na pociąg i gdy wreszcie nad ranem dojechałem do Wrocławia postanowiłem do południa się lenić, a potem wracać do Warszawy. Robotę miałem poza sobą.

Ponieważ w żadnym z hoteli pokoju nie było (mecz Polska — Rumunia), a dzień zapowiadał się piękny, zjadłem śniadanie i poszedłem do parku, kupiwszy po drodze wrocławską „Gazetę Robotniczą”. W parku wybrałem pustą, osłoneczoną ławkę, stojącą naprzeciw barwnego rabatu kwiatów, rozsiadłem się wygodnie, ziewając jak należy i wśród dochodzącego z dala leka dzwonienia i zgrzytu tramwajów, bliskiego świergotu czubiących się wróbi i dochodzącego skądś hałasu bawiących się dzieci, jałem wodzić wzrokiem po plachtach gazet, zerkając od czasu do czasu na dwa żółte motyle, blakające się w powietrzu bez ładu i składu nad grządkami kwiatów. Było przyjemnie.

W pewnej chwili, gdy po raz nie wiem który przestałem patrzeć na motyle, by trochę poczytać gazetę, dostrzegłem tam czarnymi, dużymi czcionkami wydrukowaną notatkę: „Dziś w czwartek w lokalu Komitetu Wojewódzkiego PZPR w godzinach między 16—18, odbędzie się cotygodniowa konferencja poselska dla wyborców okręgu wrocławskiego. Przyjmuje poseł Mikulski”.

Trzeba przyznać, iż wiadomość mnie zaskakiwała. Jestem warszawiakiem, wszystkie warszawskie gazety czytuje od deski do deski, ale nigdzie nie czytałem, a nawiązywałem, by posłowie warszawscy urządzali dla swoich wyborców jakieś specjalne zebrańka, nie mówię już co tydzień, lecz choćby co miesiąc czy dwa.

A tu, Wrocław — i masz. Rzecz prosta, zrezygnowałem z popołudniowego wyjazdu, a spojrzawszy na zegarek i stwierdziwszy, że dochodzi dopiero godzina dziesiąta, co tu dużo gadać — zasnąłem.

Zdarza się, że w Warszawie na swoim własnym tapczanie człowiek przewraca się do rana, klnie, co chwila spogląda na zegarek, lękając rozmaite nasenne śniadnia — i zasnąć nie może.

Na owej ławce we wrocławskim parku miejskim spałem jak kamień i gdyby nie lut szczęścia w postaci jakiegoś młodocianego wrocławjaka, który wziął mnie śpiącego za cel i dość trafiając nie wyrzucił mnie z procy w okolicę oka, chrapałym zapewne do wieczora. Obudzony bolesnym uderzeniem, zerwałem się na równe nogi, a dojrzały kilkunastu letni napastnik postanowił go ująć. Przedtem jednak spojrzawszy na zegarek, a przekonawszy się, że jest już po trzeciej, gdy berber umykał w jedną stronę, ja gnałem w przeciwną, bo do lokalu Komitetu Wojewódzkiego było daleko, nie wiedziałem zaś czy złapię tramwaj.

Do tramwaju nie dostałem się i pomaszerowałem piechotą, licząc iż z godzinie posiedzę sobie na owym ze-

braniu poselskim. Przyszedłem do Komitetu Wojewódzkiego parę minut przed czwartą, lecz zamiast godziny, siedziałem tam cztery i pół godziny i szczerze mówiąc wcale tego nie żałuję.

Wielu mnie, iż kontakt wyborców z posłem zapoczątkowany jednym czy drugim przedwyborczym przemówieniem kandydata, kończy się z chwilą, gdy obywatel wrzuca do urny wyborczej głos. Wybory się kończą, po czym wybrani elekci otrzymują poselskie mandaty, zaś wyborcy spełniają, jak się to mówi, swój obywatelski obowiązek, więcej się tą sprawą już troszczyć nie potrzebują, zostawiając kłopoty polityczne na losy państwa tym, których mandatami poselskimi obdarzili.

Tymczasem w Polsce Ludowej każdy obywatel ma możliwość za pośrednictwem swojego posła, człowieka, którego obdarzył zaufaniem, którego wybrał do Izby Ustawodawczej, wpływać w sposób bezpośredni na prace ustawodawcze, a więc na tok życia państwowego; ma możliwość za pośrednictwem swojego posła uprawiać zdrową, słuszną krytykę zjawisk, które wydają mu się dla Polski Ludowej szkodliwe, ma możliwość wreszcie walczyć z krzywdą społeczną.

Oczywiście ma tę możliwość, jeśli będzie się z posłem kontaktował, jeśli do człowieka, którego obdarzył zaufaniem przyjdzie lub choć napisze.

Wielu wyborców o tym nie wiedziało, nie szukało ze swoimi posłami kontaktu. Byli również i posłowie, którzy stracili łączność ze swoimi wyborcami.

Klub Poselski PZPR pierwszy zagadnienie to postawił jako jedno z najważniejszych zadań swego zespołu poselskiego. Gdy wyborcy niejednokrotnie nie umieli znaleźć drogi do swoich posłów, posłowie je ich szukać i znaleźli drogę do swoich wyborców. Zaczęto organizować stałe konferencje poselskie, a na konferencjach tych...

Choć do gmachu Komitetu Wojewódzkiego PZPR przybyłem przed czwartą, w poczekalni mieszczącej się naprzeciw pokoju, gdzie poseł przyjmował, było już pełno. Czterech czy pięciu biednie ubranych mężczyzn, jakas starsza kobieta, rumiany pan, w alpagowej marynarce i podmiszczonych sztuczkowych spodniach, młody człowiek, w żołnierskim mundurze bez dystynkcji, z długą białą blizną między oczami.

Posiedziałem trochę w poczekalni, pogadałem z ludźmi, potem poszedłem i poprosiłem posła, by pozwolił być obecnym przy przyjęciach. Zgodził się, więc pożyczwszy sobie od niego parę papierosów, siadłem w kacie koło okrągłego stolika. Była czwarta.

Drzwi otworzyły się, wszedł znany mi z widzenia młody człowiek w żołnierskim mundurze. W jednym ręku zawinięte w gazetę jakieś papierzyśka, w drugim wyrudziały kapelusze. Ukłonił się, położył kapelusze na jednym fotelu, sam usiadł na drugim.

Sekretarz — protokolant zespołu poselskiego, młody ZMP-owiec o rozwich-

zonej czuprynie, jał spisywać personalia.

Z pytań i następujących po nich odpowiedzi dowiedziałem się, iż przybyły nazywa się Stankiewicz, mieszka w miejscowości Sobótka, przy ul. Kościuszki 14, że po wojnie polsko — niemieckiej przeszedł do Zw. Radzieckiego, gdzie od roku 1941 walczył z Niemcami w Trzecim Radzieckim Korpusie Piechoty, mianowicie w drugim pułku trzeciej kompanii, że skończył tam szkołę podoficerską, że w roku 1942, jako Polak przenosił się do formowanego w Żytomierzu Pierwszego Samodzielnego Korpusu Pancernego, że z korpusem tym odbył cały szlak bojowy, że na wiosnę r. 1945, czołg, którego był dowódcą został trafiony niemieckim pociskiem, a on, dowódca, został ciężko ranny, że potem kurowano go w rozmaitych szpitalach do roku 1947, że w 1947 r. jako inwalida przybył na Ziemię Odzyskaną, gdzie w Sobótce wydzierżawił sobie pół hektara ogrodu i zaczął remontować dom, że w r. 1950 miejscowy przywódcę Stankiewicz Stankiewicz, sprzedawszy za grube pieniądze swoją piekarnię miejscowej spółdzielni, chciał od niego ten ogród odkupić, a gdy spotkał się z odmową, w poro-

zuczeniu z burmistrzem i innymi wysokimi dostojnikami Sobótki, po prostu znaleźli jakiś kruzeczek prawny i bez większego gadania byłego żołnierza na zbyty lew wraz z żoną i dziećmi wyrzucili.

— I ja wam mówię, posle, — głos Stankiewicza nabrzmiał jest oburzeniem, — że w Sobótce źle się dzieje. Tam jest jedno, wielkie kumoterstwo, wszyscy do niego należą, biednych ludzi, choćby i partyjnych jak ja, spekulanci potrafią przy pomocy burmistrza i innych — choćby takiego Jaroszyńskiego — za lew wzięć, bo w Sobótce pieniądze rządzą, a nie sprawiedliwość społeczna. Więc ja do was, posle, przyszedłem, bo to wasz okręg, chociażem swoją drogą i Kontroli Partyjnej dał znać, by po swojej linii pracowała. Już nie o mnie tu chodzi, ale o całą Sobótkę, żeby porządek tam wreszcie nastąpił.

Sekretarz ZMP-owiec aż czerwony jest z oburzenia. Młody i widac bardzo na krzywdę ludzką wrażliwy. Pisze, aż pióro mu skrzypi, a na posła spogląda jaki też rezultat z tego wszystkiego będzie.

Więc poseł decyduje, żeby sprawę jeszcze dziś wieczór na egzekutywie partyjnej postawić i po sprawdzeniu owej

wiadomości porządek w Sobótce zrobić.

Starszy, rumiany pan w alpagowej marynarce, który z kolei wchodził do gabinetu posła, to pan Baranowski. Bezpartyjny, przyszedł do posła Mikulskiego, bo na niego głosował i chce go teraz zawiadomić o fakcie, który co prawda dotknął go osobiście, lecz może mieć również i ogólne znaczenie.

Pan Baranowski z zawodu inżynier-metalowiec, był w swoim czasie głównym świadkiem oskarżenia przeciw sąbotażystom Strzeleckiemu z PaFaWa. Strzelecki dostał dożywocie, zaś ob. Baranowski, pracujący w Zbiorniku Złomu Nr 2 we Wrocławiu zwolniono z polecenia Centrali Złomu w Katowicach z pracy bez podania powodów.

Pan Baranowski na próżno domagał się, by o powodach zwolnienia go poinformowano. Za każdym razem otrzymywał lakoniczną odpowiedź, iż „takie jest polecenie dyrekcji”.

Ponieważ pan Baranowski świadczyć przeciw Strzeleckiemu mówił również przed sądem o nieporządkach panujących w Centrali Złomu — a mówił, bo prokurator go o to pytał, wyraża przy posuszeniu, iż właśnie te zeznania spowodowały jego zwolnienie.

Oczywiście jest to domniemanie, które należy sprawdzić. Sprawdzą je jednak trzeba koniecznie, gdyż wiąże się z tym poważne zagadnienie ochrony osobistej świadków. Tak ujmuję to sprawę pan Baranowski, tak rozumie ją również poseł. Zapada więc decyzja, iż poseł zwróci się do Komitetu Wojewódzkiego z prośbą, by ten zażądał podania motywów zwolnienia pana Baranowskiego z pracy, a gdyby motyw okazał się niewystarczającym, by wpłynął na anulowanie niesprawiedliwego zarządzenia. Zresztą ta sprawa ma znaczenie ogólniejsze i być może przed jej ostatecznym rozstrzygnięciem w jakimś akcie ustawodawczym. Mianowicie sprawa bezpieczeństwa osobistego świadków, zeznających przeciw swym przełożonym.

I tak się ciągnie. Był już jakiś emeryt, któremu renty nie wypłacano, była jakaś kobieta, której syn, student, chore na gruźlicę, miejsca w sa-

natorium nie może dostać, choć już pół roku o nie zabiega, był emerytowany górnik Jan Śliwa, który w Domu Starców, pod Wrocławiem mieszka i który z braku pieniędzy na gapę do Wrocławia przyjechał, by swojemu po słowi na stosunki w owym Domu Starców się poskarżyć.

Mija szósta, siódma, ósma, wreszcie o wpół do dziewiątej ostatni klient wychodzi.

Gdy siedziałem na owej konferencji poselskiej, gdy słuchałem ludzi, którzy tam swoje bolączki na stoł wykładali, nie bardzo miałem czas ocenić sens takich spotkań, pochłonięty obserwowaniem przewijających mi się przed oczyma strzępów życia. Jakas syntezę próbowałem zrobić wędrując na dworzec, by wyjechać do Warszawy nocnym pociągami.

Nie ulega najmniejszej wątpliwości, iż inicjatywa Klubu Poselskiego PZPR, zmierzająca do stworzenia form umożliwiających stały kontakt posłów z wyborcami, zarówno partyjnymi jak i bezpartyjnymi, jest inicjatywą, która może mieć ogromne znaczenie na odcinku wciągnięcia wszystkich ludzi dobrej woli w dzieło budowy sprawiedliwej Polski Ludowej.

Gdy rzecz się rozkłada wolno przypuszczać, iż wśród tych co do posłów będą przychodzili znajdują się i tacy, którzy w imieniu większych organizacji będą proponowali pewne zmiany ustawodawcze, znajdują się i tacy, którzy przy pomocy poselskich dźwigni wyrzucą z dołu ku górze niejedną godną uwagi myśl, niejedną godną realizacji pomysł.

A póki rzecz się nie rozkłada, jed na prośba: Niechże posłowie, którzy zdając za przykład wrocławskiego realizują uchwałę dotyczącą bliższego kontaktu z wyborcami, zawiadamiają choćby za pośrednictwem prasy, gdzie ich można spotkać, gdzie przyjmują, gdzie z nimi można gawędzić. Wiem, że na wsiach obywatela się do plakatami. Jeśli natomiast chodzi o miasta, to po raz pierwszy wiadomość o owych zebraniach przeczytałem we Wrocławiu. W Warszawie na przykład nie czytałem o nich nigdy.

Jacek Wołowski

W Anglii również...

Brigada młodzieżowa Komunistycznej Partii Anglii zbiera podpisy pod apelem sztokholmskim w Londynie

7-dniowe wczasy na „Bałtyku”

WYPOCZYNEK I ROZRYWKA

Na trasie Warszawa—Gdańsk—Warszawa

Wkrótce wyruszy z Warszawy w swój pierwszy rejs statek Funduszu Wczasów „Bałtyk”. W czasie podróży „Bałtyku” na trasie Warszawa — Gdańsk — Warszawa, wczasowicze będą mogli zwiedzić po drodze miasta nadwiślańskie.

Statek „Bałtyk” jest jedną z największych jednostek pływających Państwowej Żeglugi Śródlądowej na Wiśle i został w roku ubiegłym specjalnie przebudowany do potrzeb akcji wczasów.

Posiada on wygodne kabiny 2 i 4-osobowe na 100 miejsc, piękną salę jadalną, będącą jednocześnie świetlicą oraz obszerny pokład, co zapewni wczasowiczom doskonałe warunki wypoczynku. Ponadto statek posiada przeszło 200 tomową bibliotekę, urządzenia radiowe z adapterem, pianino oraz dostateczną ilość leżaków do kąpieli słonecznych. Świetlica wyposażona jest ponadto w dostateczną ilość gier stołowych.

Organizowaniem wycieczek i rozrywek kulturalnych w miejscach postoju statków zajmować się będzie przydzielony przez FWP instruktor kulturalno-oświatowy.

Skierowania na tego rodzaju wczasy można otrzymać w Okręgowych i Powiatowych Radach Związków Zawodowych.

W odróżnieniu od wczasów w domach wypoczynkowych turnus wczasy na „Bałtyku” trwa 7 dni i zaczyna się w każdy czwartek. Skrócenie turnusu do 1 tygodnia umożliwi pokrycie kosztów podróży statkiem do Gdańska i z powrotem do Warszawy. Krótszy turnus wczasowy rekompensuje się całkowicie przez atrakcje i wspaniałe warunki wypoczynku.

Wczasy na „Bałtyku” dają ponadto możliwość zwiedzenia Warszawy dla wczasowiczów z prowincji. Statek wyrusza z portu na Wiśle przy moście Śląsko-Dąbrowskim. Skierowanie na wczasy na statek „Bałtyk”,

upoważnia do korzystania z bezpłatnego biletu kolejowego z miejsc zamieszkania do Warszawy i z powrotem.

Program turnusu został tak ułożony, że zapewnia szereg rozrywek na trasie. W pierwszy dzień turnusu uczestnicy zwiedzają Warszawę, m. in. Trasę W-Z. Wieczorem o godz. 19 następuje odjazd do Płocka. Pośrodku w starej stolicy Mazowsza poświęcony będzie zwiedzaniu miasta. Następnie statek odwiedzi Włocławek, Tczew. Czwarty i piąty dzień turnusu przeznaczony jest na zwiedzanie Gdańska, wybrzeża i stoczni.

Na uwagę zasługuje to, że załoga statku składa się, poza kapitanem i mechanikiem, z członków ZMP i jest pierwszą młodzieżową załogą statków Państwowej Żeglugi Śródlądowej. Członkowie załogi rekrutują się m. in. z praktykantów Szkół Żeglugi Śródlądowej w Elblągu i Wrocławiu.

Sądząc po zeszłorocznych doświadczeniach należy przypuszczać, że i w tym roku rzesze związkowców skorzystają z przyjemnego i taniego wypoczynku, jaki dają wczasy na „Bałtyku”. (mg)

W kręgu książek

»Listy z więzienia«

Antonio Gramsci, „Listy z więzienia”. Przełożony z języka włoskiego Mieczysław Brahmier. „Czytelnik” 1950. Str. 330 i 1 nlb. Cena 360 zł.

Pierwszym marksistą włoskiego ruchu robotniczego, prawdziwym, integralnym, konsekwentnym — nazwał Antonio Gramsci Palmiro Togliatti. Gramsci, wybitny działacz społeczny, publicysta i polityk, jeden z współtwórców włoskiej Partii Komunistycznej, skazany został przez faszystowski trybunał Mussoliniego w r. 1928 na 20 lat, 4 miesiące i 5 dni więzienia. Osadzony w więzieniu w Turii, wyceper pan przesładowaniami, zmarł w r. 1937, w trzy dni po oficjalnym zwolnieniu na skutek amnestii.

Listy Gramsciego, pisane z więzienia do rodziny i najbliższych przyjaciół, złożyły się na duży tom. Oprócz „listów” napisał Gramsci w więzieniu wiele rozpraw, szkiców i notatek. „Listy” tylko pozornie mają charak-

ter osobistej korespondencji Gramsciego. Zawierają one wielkie bogactwo myśli, poruszają szeroką skalę zagadnień, które żywo interesowały tego nie zwykłego człowieka.

Trzeba podziwiać zarówno rozległość zainteresowań autora, jego żywą inteligencję i rzetelną wiedzę, jak przede wszystkim nieugięty charakter bojownika prawdy. Gramsciego nie mogło zlamać długoletnie więzienie, Idea socjalizmu, której poświęcił życie, czyniła go odpornym na fizyczne przemoc i terror psychiczny ustrój państwa faszystowskiego. Gramsci zmarł, wycieńczony prześladowaniami i więzieniem, lecz nieugięty do ostatniego dnia. Jego myśli, jego wskazania przetrwały i dziś pomagają włoskiej klasie robotniczej w dalszej, nieustępliwych walce.

Lektura „Listów” Gramsciego jest pokrzepiająca. Podtrzymuje ufność w człowieka, wiarę w siły, płynące z idei socjalizmu. (st. g.)

Migawki kulturalne

Nowe, estetyczne modele mebli zobowiązały się zaprojektować pracownicy toruńskiego oddziału Centrali Przemysłu Ludowego i Artystycznego. Oddział gliwicki zobowiązał się zorganizować warsztaty dla 200 koronkarek, krakowski — wyposażyć ośrodek jordanowski we wsi Pogwizdów w komplet zabawek, łódzki zaś — przekroczyć plan produkcji o 10 proc.

Nowe kino na 1.100 miejsc otwarło we Wrocławiu. Pierwszym wyświetlanym filmem jest „Jan Rohacz z Dube”.

Wystawa polskiego plakatu została otwarta w Muzeum Sztuki w Budapeszcie. Na wystawie znajdują się 72 plakaty m. in. Gronowskiego, Li-

pińskiego, Tomaszewskiego, Trepkowskiego, Zakrzewskiego i in.

Nowa sztuka teatralna ukończył A. Wydrzyński. Nosi ona tytuł „Salon Pani Klementyny”. Premiera odbędzie się w Teatrze Śląskim w Katowicach.

7 premier sztuk teatralnych, dotychczas nie grywanych w Polsce, odbędzie się wkrótce w kilku największych miastach kraju. Będą to: 4 sztuki radzieckie — „Zwykły człowiek” Leonowa (Bydgoszcz), „Obcy cień” Simonowa (Szczecin), „Głos Ameryki” Ławreniewa i „Pieja koguty” Baltuszisa (Wrocław), „Tang Yang budzi się” i „Narodzin Figara” Wolffa (Warszawa) i „Bohaterowie dnia powszedniego” Mandy (Łódź).

Z SALI KONCERTOWEJ

DRUGI KONCERT BACHOWSKI

Drugi z kolei koncert Filharmonii Warszawskiej poświęcony twórczości Jana Sebastiana Bacha zawierał w pierwszej części swojego programu utwory instrumentalne: piąty koncert Brandenburski (D-dur) i koncert na skrzypce z orkiestrą E-dur. W drugiej części koncertu wykonane zostało „Magnificat” na chór, głosy solowe i orkiestrę.

V koncert Brandenburski pod względem konstrukcyjnym najbardziej zbliża się do typu współczesnego koncertu instrumentalnego. Orkiestra jest tu przeciwstawiona zespołowi solowemu, złożonemu ze skrzypiec, fletu i klarnesu. Zespół ten nie stanowi jednak „concertina”, tj. wydzielonej części orkiestry, lecz potraktowany jest wybitnie solowo, a nawet wirtuozowsko. Podkreśla to wielka kadencja klawesynowa pierwszej części, zaś część druga koncertu — pełne bolesne zadumy „Affettuoso” pisane jest tylko na instrumenty solowe, bez towarzyszenia orkiestry. Jest to jedna z najbardziej subiektywnych stron w twórczości Bacha, jedna z najbardziej osobistych wypowiedzi kompozytora

Jako soliści wystąpili Mieczysław Halik (skrzypce), Jerzy Gawryluk (flet) i Margerita Trombini — Kazuro (klawesyn). W wykonaniu koncertu Brandenburskiego została zachowana należąca równoważ między orkiestrą i zespołem solowym i wydobyty właściwy charakter dzieła.

Koncert skrzypcowy E-dur stawia przed solistą bardzo poważne wymagania. Partia solowa nie jest tu przeciwstawiona brzmieniu orkiestry jak to ma miejsce w większości klasycznych koncertów instrumentalnych, lecz wchodzi niepodzielnie w skład bogatego utkania polifonicznego. Okoliczność ta narzuca wykonawcy konieczność nadzwyczajnej precyzji nie tylko intonacyjnej i rytmicznej, lecz także dynamicznej, właściwej sily brzmienia. Z drugiej strony, by nie zatracić charakteru solowego partii skrzypcowej, niezbędny jest wielki, donośny ton, który jednak nie może różnić się zabarwieniem od ogólnego timbru orkiestry. Wykonanie koncertu Bachowskiego jest trudnym egzaminem dla solisty. Tadeusz Wroński, wykonawca partii solowej zaszczytnie zdał ten egz-

zamin, sprostał trudnemu zadaniu i dał interpretację konsekwentną i dojrzałą; potrafił on zachować niepowtarzalny styl dzieła Bachowskiego, a jednocześnie wyraził szczerze i bezpośrednio swoją własną jaźń artystyczną.

„Magnificat” wykonany w drugiej części koncertu to przykład oratoryjnego stylu Bacha, stylu w którym kompozytor wypowiadał się najpełniej i najbezpieczniej. Mimo, że dla niedoświadczonych słuchaczy mogą się wydać niezrozumiałe te stany mistycznej ekstazy, z których płynęły natchnienia Bacha, to jednak muzyka kościelna tego kompozytora stanowi nieuspieszny. Pominieć jej w programach koncertów poświęconych Bachowi zabużyłoby i spacylo obraz genialnego kompozytora. O ile w twórczości „świeckiej” Bach obracał się głównie w kręgu niezbyt wielkich form, to w zakresie muzyki kościelnej tworzył dzieła monumentalne, obliczone na wielkie zespoły o dużej potęgze brzmienia. „Magnificat” pisany jest na orkiestrę, chór mieszany i głosy solowe. Orkiestra w przeciwieństwie do świeckich utworów posługuje się szeroko instrumentami dętymi, zwłaszcza wysokim brzmieniem trąbek, co nadaje dziełu szczególny charakter i blasku

Jako soliści wystąpili Alina Bolechowska i Jadwiga Dzikówna (sopran), Natalia Rabis (alt), Jan Woroszyło (tenor) i Edward Pawlak (bas). Partię chóralną wykonał Chór im. X. W. Gieburowskiego z Poznania, kierowany przez Stefana Stulgrosza. Partia chóru traktowana jest wybitnie imitacyjnie, jest przy tym bardzo ruchliwa, dostępna jest tedy tylko dla bardzo wyrobionych i zespiewanych zespołów. Chór im. X. W. Gieburowskiego to zespół stojący na bardzo wysokim poziomie, mimo licznych składow — bardzo giętki, o olbrzymiej skali i bogactwie odcieni dynamicznych i wyrażającym brzmieniem. Użycie głosów chłopięcych w partiach sopranowej i altowej nadaje pewnej surowości brzmienia, właściwej przy wykonywaniu dzieł starych mistrzów.

Dyrygował Jan Krenk, który raz jeszcze dowiódł, że należy do najlepszych naszych dyrygentów młodego pokolenia. Jego interpretacja świadczy o głębokim wniesieniu w istotę stylu Bacha. Dyrygent ten używa gestów bardzo wstrząsających, niemal lakonicznych, panuje jednak całkowicie nad zespołem i umie wydobyć z niego wszystkie swoje koncepcje interpretacyjne.

A. H.

Walka o lasy

Powietrzny atak na mniszkę

Lotnisko, w polu.

Trawa, jakby porwana strumieniem wody, przylutnia się płasko do ziemi. Włosy mechanika koloru dojrzalej słomy, cięły go po oczach, błękitny wiatr. Motor krztusił się, strzelał — wreszcie wpadł w spokojny rytm. Dwaj chłopcy, uginając się od podmuchu, wyrwali podstawki spod kół i PO-2 zamilkł ogonem wytaczając się na pole startowe. Kierunkowy czerwona chorągiewka dał sygnał do startu.

Nabieramy wysokości. Pod nami, obok nas cudownie piękny krajobraz Beskidów Zachodnich. Z prawej strony ogromna, zwalająca się Baraniej Góry, na łagodnych wzniesieniach uciekają pnie poletek domki wśród kwitnących teraz sadów.

Zanurzamy się w góry — zielono-szara ściana świerkowych lasów porasta zbocza, gdzieś tam spore poręby białej lisy. Zwalone kłody drzew wyglądają z tej wysokości, jak zapakowane w pudełko. Jest to teren nadleśnictwa Istebna, obejmujący 1000 hektarów strzelistych świerkowych lasów. Znamyśmy lot i nagle gwałtowny podmuch odrzuca samolot, jak kawałek papieru. To już „kibel”, jak mówili lotnicy przed naszym odlotem.

Gwałtowne utraty wysokości w dniu rach powietrznych wypychają żołdaków do gniazd, podrywają z siedzenia, pasy rzną w ramiona. W tym powietrznym kipielsku wykonywane zadania „bojowego” staje się sztuką najwyższej lotniczej klasy.

Pilot pokazuje coś palcem, spoglądam w dół. Pod nami o 100 lub 200 metrów nad samymi koronami drzew

przemyka drugi samolot, wlokąc za sobą żółtą, klebiastą smugę. Smuga rozrywa się w chmurę i wsiąka w świerkowe galezie, jak w gąbkę.

Ciskać zaczyna coraz gorzej. Traciemy wysokość miejscami do 30 metrów. Pilot podrywa maszynę i powoli wznosi się wyżej. Wracamy. Widać ładowniki. Pilot przykrywa gaz i ze śmiechem wiatru na linkach schodzi z dół. Za nami lądują inne samoloty. Koniec dzisiejszego dnia pracy tej szczególnej eskadry.

Daliśmy szkołę

Piloci, obsypani żółtym proszkiem, z oczami czerwonymi od wiatru i bezsenności — gromadzą się wokół inżyniera Habera, komentując dzisiejsze loty.

— Więcej dziś nie polecie — mówi szpakowaty pilot Woźny. — Rzuciło mnie jak diabła.

Porucznik Czarniecki, dowódca ekipy, decyduje przerwać loty. Zobaczymy jak będzie wieczorem.

Piloci, zdejmując prześcierane żółtym proszkiem kombinizony, rozeszli się powoli śmiejąc się i żartując. — Daliśmy dzisiaj mniszkę szkołę — naleyda się się efuzanu. Może świerk jej obrydnął.

Był to już 5-ty dzień wielkiej akcji przeciwko mniszce, żarłocznemu od szaraczki „mniszce-brudnicy”. Malutkie motyle przeleciały ubiegłego roku z wiatrem od czeskiej strony i zapadły w lasy nadgraniczne, groząc im zagładą. Mniszka, najwybredniejszy ze

wszystkich szkodników, upodobała sobie szczególnie świerki, zwalając wiecie drzew, niż siekiery drwalów. Lysiny poręb, ogładane z samolotu, żółtawe i chore galezie świerku — podstawy naszego przemysłu celulozowego i papierniczego — to efekt żarłoczej działalności. Właśnie teraz, w maju, z jajeczek wykluwają się gąsienice i one najwrażliwsze są na działanie trutecz. Teraz też wydano im generalną bitwę, mającą zniszczyć, zlikwidować, wypieć groźnego świerkożercę.

5 tysięcy gąsienic wystarczy

Badania Instytutu Doświadczalnego Ministerstwa Lasów wykazują, że precyzyjne „zageszczenie” gąsienic na drzewie wynosi 70 tysięcy sztuk. Tylko 5 tysięcy 3-milimetrowych gąsienic wystarczy, aby zniszczyć piękne, 80-letnie drzewo.

Przez całą zimę trwały studia nad sposobami walki. Z rozrzuconych po zagrożonych terenach placówkach doświadczalnych płynęły alarmujące meldunki. Mobilizowano siły. Państwo Ludowe, doceniając znaczenie i rolę lasów — jednego z naturalnych skarbow naszej gospodarki, nie szczędziło i nie szczędzi środków dla zwalczania plag, wsiągając nad lasami.

Skutki bezplanowej, chaotycznej gospodarki leśnej, polegającej na zalesianiu obszarów tylko jednym rodzajem drzew, np. świerkiem, sosną itp. wychodzą także i wtedy, gdy na lasy napadają szkodniki. Mniszka np. nie niszczy innych gatunków drzewa, tylko wyłącznie świerk. Osmuza znów — sosny. Zalesianie terenów, jak się to robi obecnie, wieloma odmianami drzew, uniemożliwia szkodnikom wyniszczanie tysięcy ha powierzchni leśnej.

Tymczasem trzeba płacić słoną cenę za błędy kapitalistycznej gospodarki. Od dwóch lat mobilizuje się najnowocześniejsze środki walki, korzystając z bogatych doświadczeń ZSRR.

Od dwóch lat startują w maju eskadry samolotów, wioząc setki ton owadobójczych środków. W tym roku walka objęła tereny Opolszczyzny, gdzie Douglasy — samoloty transportowe siewa śmierć wśród osnuł na drzewach rosnących na przestrzeni 20 tysięcy hektarów.

Po raz pierwszy uczyniono próbę pokonania szkodnika w najtrudniejszych warunkach górskich. Robili to przed nami Czesi, gdzie warunki terenowe są o wiele łatwiejsze i Szwajcarzy, używając do tego celu helikopterów. Nasza akcja, prowadzona przy użyciu popularnych samolotów sportowych PO-2 (słynne „Kukuruzniki”) — jest czymś zupełnie nowym.

Z lotnisk aeroklubów wystartowało siedem maszyn i wydawało na łące, przylutnionego do zespołu majątku PGR-ów w Radziejowem Wleprzu. Tu też jest ośrodek akcji „Bojowe” lotnisko.

— Dziś wysłano prawie 5 ton proszku — mówi inspektor, wycierając łez — Niezły efekt — dorzuci któryś z lotników.

Na podwórzu w majątku z otwartych drzwi łaźni bucha para. Upodobieni kolorem skóry do Chłirczyków lotnicy zanurzyli się w nią. Po chwili dolatywały tylko wesołe paskarska i pluskanie wody. Kiedy się umyją i odpoczną, wrócimy do nich, ale... w następnym raporcie.

Tadeusz Jackowski

Będziemy szkolić młodzież robotniczą i chłopską
Zakończenie Zjazdu Ligi Lotniczej

W ostatnim dniu obrad Zjazdu Ligi Lotniczej trwała w dalszym ciągu dyskusja nad wygłoszonymi referatami i sprawozdaniami.

Z wypowiedzi poszczególnych mówców przebiegała świadomość potrzeby oparcia działalności Ligi Lotniczej na doświadczeniach lotniczej organizacji radzieckiej — DOSAW oraz troska o właściwy dobór kadr instruktorów Ligi. Poruszano również zagadnienia jak najbliższego powiązania prac Ligi z działalnością ZMP.

Po udzieleniu absolutorium ustępującemu zarządkowi głównemu, dokonano wyboru nowych władz centralnych Ligi oraz przyjęto uchwałę, w której czytamy m. in.:

„Niezależnym zadaniem Ligi Lotniczej jest kierowanie wysiłkiem całej organi-

zacji na realizację planu 6-letniego, nakreślonego dla lotnictwa sportowego.

Rozwijając będziemy szeroką akcję szkolenia teoretycznego i praktycznego we wszystkich sekcjach kół Ligi Lotniczej oraz wciągając, poprzez organizację ZMP-owskie do szkolenia lotniczego na wszystkich szczeblach, młodzież robotniczą i chłopską. Przewodzącą młodzież ZMP-owska winna stać się fundamentem naszych kadr lotniczych.

Pod koniec obrad na salę przybył przedstawiciel Polskiego Komitetu Obronców Pokoju — pos. Cwik, który omówił znaczenie akcji zbierania podpisów pod Apelem Sztokholmskim.

Wyrazem solidaryzowania się ze słowami mówcy była uchwała, która głosi m. in.:

W imieniu „600-tysięcznej” rzeczy członków naszej organizacji wyrażamy stanowczy protest przeciwko represjom podlegającym wojennym, stosowanym wobec przewodniczącego Świątowego Komitetu Obronców Pokoju — prof. Joliot-Curie i innych działaczy postępowych.

Włączymy ognia terenowe Ligi Lotniczej do akcji zbierania podpisów pod Apelem Sztokholmskim, zarówno wśród młodzieży, jak i ogółu społeczeństwa.”

II Ogólnokrajowa Narada
pracowników »Książki i Wiedzy«

13 bm. odbyła się w Toruniu II ogólnokrajowa konferencja przewodniczących prac Zakładów Graficznych „Książka i Wiedza”, na której wreszcie założeń toruńskiej stacji przechodni za najlepsze wyniki, uzyskane we współzawodnictwie pracy w I kwartale rb.

Na konferencję przybyli: prezes Spółdzielni Wydawniczej „Książka i Wiedza”, zastępca członka KC PZPR — Węfel, przedstawiciele władz centralnych Zakładów Graficznych, Główna Komisja Współzawodnictwa, przedstawiciele Zarządu Głównego Związku Zawodowego Pracowników Poligraficznych oraz przewodniczący pracy z Warszawy, Łodzi, Krakowa i Włocławka.

Opera rosyjska święci na naszych scenach pełny, zasłużony triumf. Po „Złotym Kogutku” Rimszki-Korsakowa we Wrocławiu — druga wspaniała premiera: „Borys Godunow” Mussorgskiego, wystawiony przez Państwową Operę im. Stanisława Moniuszki w Poznaniu.

Trudno jest zastąpić obie te opery. Mają one zupełnie odmienny charakter. Tam — fantastyka i baśniowość, tu — realizm i prawda historyczna. Jedno tylko jest wspólne dla obu tych oper — ich ludowy, rdzennie rosyjski charakter. I jedna myśl przenika oba puszczyńskie utwory, na których oparte są libretta — ostra krytyka tyranii, ucisku, przekonanie, że władza, nie oparta o lud, nie może się utrzymać.

15 LAT NA INDEKSIE

Opera „Borys Godunow” napisana na podstawie dramatu Puszkina, przeżywała bardzo różnorodne dzieje. Mussorgski napisał ją w r. 1859, jednak wystawienie sprzeciwiała się dyrekcja ówczesnych teatrów carskich. Wówczas kompozytor przerobił całe dzieło. Jednak i wtedy (1872 r.) do wystawienia nie dopuszczono. Dopiero w dwa lata później o ukazaniu się jej na scenie zdecydowano... kaprys kobiecy. Słynna śpiewaczka, Ławrowska wybrała sobie operę Mussorgskiego na swój benefit. Dzięki znajomości i protekcji dopięła celu. W roku 1874 „Borys Godunow” znalazł się na scenie.

W stosunku do puszczyńskiego pierwowzoru libretto „Godunowa” ma duże zmiany. Mussorgski uproszczył akcję dramatu, odrzucając uboczne wątki, których u Puszkina jest mnóstwo, pozostawiając jeden zasadniczy — historię panowania Borysa Godunowa i konflikt

między nim a ludem. Carowi, który po przez morderstwo zagarnął władzę, przeciwstawiony jest lud, który, uznawszy początkowo władzę Godunowa, popiera później Dymitra Samozwance, gdyż wie rzy, że ten uwolni ich spod ucisku.

OPERA BASÓW

Muzyka Mussorgskiego to wspaniałe uzupełnienie treści dramatu. Przemawia ona do słuchacza ogromnym bogactwem dźwięku i harmonii i łączy w sobie ludowe pierwiastki, przetworzone w artystyczną formę z jasnością i zrozumiałością. Opera jest wspaniałym polem do popisu dla basów. Święcił w niej niegdyś triumf Fiodor Szaliapin, doskonały odtwórca roli Borysa. Urzekające pięknem i ludowością partie chórów wiele scen zbiorowych nadają operze cechy monumentalności, a oryginalne pieśni ludowe jeszcze bardziej podkreślają jej ludowy charakter.

Wystawienie tego olbrzymiego dzieła jest przedsięwzięciem bardzo trudnym z którym opera Poznańska uporała się zwycięsko. Nadto zgodnie ze zobowiązaniem, podjętym z okazji 1. Maja, premiera odbyła się 2 tygodnie przed ustalonym uprzednio terminem. Mimo to, poza niewielką niepewnością, którą wyczuwało się u śpiewaków (co zresztą jest zjawiskiem powszechnym na większych premierach) przedstawienie było znakomite.

Profesor Bierdajew wydobyl z muzyki Mussorgskiego całą charakterystyczną dla tego kompozytora śpiewność melodyj, jej nawskrós rosyjski charakter, zachowując właściwą równowagę między solistami a orkiestrą. Bardzo udane i stylowe były dekoracje Zygmunta Szpin-giera. Może tylko ceka zakonnika w I

Nasi korespondenci niska

TEN PRZODUJE — KTO SZYBKO PRACUJE

Pracownicy PGR-ów otrzymują zasiłki rodzinne

— Jak to było, kolego, z tą pierwszą wypłatą zasiłków rodzinnych dla pracowników PGR-ów? — zwracam się do pedagoga przez korytarz pracownika Wydziału Zasiłków Chorobowych i Świadczeń Rodzinnych ZUS-u.

— Służyć wyjaśnieniami. 17 kwietnia o godz. 12 skończyliśmy w tej sprawie konferencję w Ministerstwie. Zaraz po konferencji pojechaliśmy do Zarządu PGR, gdzie omówiliśmy techniczne szczegóły akcji. Jeszcze przed końcem urzędowania okólnik, regulujący powyższą sprawę, był przez nasz Wydział opracowany i podpisany. Maszynownia i powielarnia kończyły już pracę, ale obiecały okólnik przepisać i oddać. Zostaliśmy po pracy w biurze — i tego samego dnia okólnik poszedł w teren.

Ponieważ do wypłaty zasiłków rodzinnych potrzebne są odpowiednie formularze, a PGR-y nie mają własnej drukarni, drukarnia ZUS-u zobowiązała się w ciągu 2 dni wydrukować 100 tys. potrzebnych kwestionariuszy. Zostały one już rozprowadzone między majątki PGR-ów.

W rezultacie, w dniu 29 kwietnia, w sobotę, oraz następnego dnia w niedzielę nastąpiła w majątkach PGR-ów pierwsza w Polsce wypłata zasiłków rodzinnych dla pracowników rolnych tych majątków.

— Predka robota, prawda?

Kolega szczerzy białe, jak mleko że by (podobno tak białe żeby mają tylko referenci od akcji mlecznej).

A teraz wy, koledy korespondenci z PGR-ów, napiszcie, jak wieś przyjęła pierwszą wypłatę zasiłków rodzinnych.

PIERWSZE ZALICZKI NA RENTY ZUS-u

17 kwietnia godziny urzędowania dawno skończone, ale w sali konferen-

cyjnej ZUS-u praca w toku: odbywa się narada robocza Działu Ubezpieczeń Rentowych, na którą zostali zaproszeni również przedstawiciele Ubezpieczalni w Warszawie. Jest bardzo gorąco, ale to nie tylko wiosna, to są jakieś tematy dyskusji tak rozpaleni, zwykłe spokojne urzędnicze twarze. Przewodniczący z trudnością kieruje dyskusją — tyle osób chce zabierać głos. Ktoś coś gwałtownie popiera, ktoś inny jeszcze gwałtownie oponuje. Może przypuszczacie, że omawiana jest sprawa awansów lub norm pracowniczych? Nie. To zespół świadczeniowy ZUS-u i Ubezpieczalni dyskutuje zreferowaną przed chwilą sprawę projektu wypłaty zaliczek na świadczenia rentowe bezpośrednio przez Ubezpieczalnię, co w sposób wydatny skróci oczekiwania rencyjny na pierwszą wypłatę renty.

Ubezpieczalnia to trochę jak stary, warszawski tramwaj. Każdy nań narzeka, a on sapie i dyszy — zdaje się, że więcej nie uciągnie. Ale nie. Na następnym przystanku znów ktoś wsia- da, a rozdzwoniony tramwaj toczy się dalej.

Tak jest i z Ubezpieczalnią. Wypłaca zasiłki chorobowe — kazali jej płacić i zasiłki rodzinne. Więc płaci. Kazali wydawać asygnyaty mleczne — wydaje. Teraz chodzi jeszcze o przyznanie zaliczek na świadczenia rentowe. A personel pozostał na ten sam! Nie dziwnego, że niejedynemu konduktorowi, przeprasza, pracownik Ubezpieczalni, trochę się buntuje, że nie da rady, ale trudno — tramwaj jest dla pasażerów, a Ubezpieczalnia dla ubezpieczonych. Konferencja kończy się uchwaleniem płacenia zaliczek.

6 maja br. Ubezpieczalnia warszawska wypłaciła pierwszą zaliczkę na rentę ob. Biedrzyckiej Karolinie, ur. w 1865 roku. Jakos dali radę.

Kowalska Adela
Zakład Ubezpieczeń Społecznych
w Warszawie

*

Pisaliśmy niedawno szerzej o tym, jak ZUS postawił sobie za cel i rozwinął współzawodnictwo pracy na terenie swojego zakładu. Zamieszczamy korespondencję ukazującą poszczególne kółka tej instytucji w ich bezpośredniej pracy. Jeśli opisane wypadki i tempo pracy, które je cechuje, stają się zasadą i regułą w pracy całego zakładu — ZUS osiągnie z pewnością produkując miejsce we współzawodnictwie pracowników umysłowych. (Red.).

Audycje z Moskwy
w jęz. polskim

Od 25 kwietnia br. rozgłoszą Moskiewska nadaje następujące audycje dla Polski według czasu polskiego:

Od 11.15 do 11.30 na falach 19,58 i 19,78 metra.

Od 14.15 do 15.00 w niedzielę na falach: 25,6 m, 25,23 m, i 31,65.

Od 16.30 do 17.00 na falach: 25,6 m, 30,8 m, 30,9 m, 20,74 m, 31,65.

Od 19.30 do 20.00 i od 21.30 na falach: 31,22 m, oraz na falach długich — 1.068 m.

W poniedziałki, środy i piątki od godz. 22.00 do godz. 22.30 koncert na falach 25,21 m, 30,74 m, 30,96 m i na falach długich 1.068 m.

A. W.

KRONIKA SĄDOWA

Stare grzechy

Stanisław Szyper, kierownik spółdzielczej piekarni „Przysiółko” w Warszawie w latach 1946-47 sprzedawał reglamentowaną mąkę i wyroby prywatnym kupcom.

Sąd Okręgowy w Warszawie skazał Szyper na trzy lata więzienia.

Mąż żąda odszkodowania

Nieodbienna sprawa o odszkodowanie od byłej rozwiedzionej żony, przesłał do Sądu Grodzkiego w Warszawie ob. Józef K.

Alfons K., po 3-miesięcznym pojeździe ze swym małżonkiem, opuścił dom i wniosła sprawę do Sądu Okręgowego w Warszawie o rozwód.

Sąd, za zgodą obu stron, przysądził rozwód. Po roku od wydania wyroku, Józef K., stwierdził, że w ciągu 3 miesięcy małżeństwa ponosił większe wydatki na prowadzenie domu, sporządzenie metryki ślub-

nej w pełnym wypisie oraz wydatki związane z rozwodem. Pora tym w swym pozwie był mąż stwierdza, że Alfons K. wysłał za niego za mąż z chęci zysku.

Wszystkie swe wydatki Józef K. ocenił na 90.000 — zł. Ciekawe, jakie stanowisko w tej sprawie zajmie Sąd Grodzki w Warszawie. Jest to bodaj pierwsza tego rodzaju sprawa, jaka będzie rozpatrywana.

Taka „praca” — nie pociąga

Antoni Nowak, ślusarz, zamiast pracować w swym zawodzie, jeździł po całej Polsce, podając się za przedstawiciela tygodnika „Wolni Ludzie” i przyjmował na prawo i lewo prenumeratę tak na tygodnik, jak również i książki inkasując pieniądze, legitymując się fałszywymi dowodami. Nowakowi pociągnęła się noga na skutek skargi jednego z klientów z prowincji, który wpłacił kilka tysięcy zł na książki.

Sąd Okręgowy w Warszawie skazał Nowaka na 4 lata więzienia.

JAN PETERSEN

Tłum. Anna Linke

NASZA ULICA (85)

(Kronika pisana w sercu faszystowskich Niemiec 1933/34)

W restauracji „Afrikaner”, naprzeciw domu Franza Zandera, głośnik radiowy ryczał jakiegoś marsza. Za bufetem siedziała gruba właścicielka zajęta szydełkowaniem. Przy okrągłym stole trzej mężczyźni grali w karty. W kącie siedział samotny gość — zapatrzonny w swój kufel. Jego łysa, guzowata czaszka wspierała się na rękach. Nad dłońmi sterczały dziwne, powijane małżowiny uszu. Był to stały bywalec, Kranz. Gospodyni liczyła właśnie pozycję jego rachunku: trzy wódki, cztery piwa, dwa cygara. Kranz wyprostował się, wyjął z ust cygaro i rozejrzał się. Gospodyni rzuciła robotkę i podeszła do niego, zapalając zapalnicę.

— Proszę — powiedziała.

Kranz spojrzał na nią szklanym wzrokiem, wziął zapalnicę i trzymał ją zapalając cygaro, odwrócony do wystawy. Nagle rzucił zapalnicę, cygaro wypadło mu z ust. Siedział z otwartymi ustami, patrząc na ulicę. Gospodyni przyglądała mu się z zdziwieniem. Ludzie przy stole zwrócili nań również uwagę. Kranz zerwał się i popędził do drzwi.

— Zapłacę później... wróć... — wyjąkał. Gospodyni chciała coś powiedzieć, lecz był już za drzwiami. Jeden z trzech mężczyzn wstał. Widzieli, jak Kranz biegł w stronę Rosinenstrasse. Na ulicy nie było widać nic niezwykłego, nie rozumieli więc tak szczególnego zachowania się Kranza. (Franz zniknął już był wtedy widocznie w swej sieni, gdyż drugi z mężczyzn mówił nam potem, że go nie było widać).

— Z dnia na dzień staje się bardziej zwariowany — powiedziała jeszcze gospodyni. — Rachunek na pewno zapłaci.

Po chwili nadbiegli szturmowcy. Brunatne mundury utworzyły łańcuch ciągnący się od dwu ostatnich narożników u zakrętu ulicy aż do wąskiej uliczki pomiędzy podstacją a barakami. Część S.A. weszła później do domu Franza, obsadzając wszystkie klatki schodowe i bramy wyjściowe. W domu Franza nie zauważono tego, ulica jednak w przeciągu paru minut zawrzała. Długie rzędy okien pełne były głów. Przed bramami stały grupy ludzi patrząc z nienawiścią na brunatny kordon. Pomimo oddalenia czuło się, jak niemy ich protest wznosi się murem za plecami brunatnych. Szturmowcy czuli to także. Odwracali głowy, spoglądając na domy i rzędy okien. Sklepiarze zerkali nieśmiało przez szyby. Jeden tylko zieleniarz stał pewnie w drzwiach swego sklepu. Wszystkim cisnęły się na usta trwożne pytania:

Kogo to dotyczy?... przychodzi tak niespodzianie... Kto jest w niebezpieczeństwie? Kto, kto?... *

Franz zadzwonił do swego mieszkania. Nikt nie otworzył. Käthe była jeszcze w biurze, matka leżała nie mogąc się podnieść. Sąsiadka, pani Schulze, usłyszała dzwonek. Zdziwiła się na widok Franza. Objasniła go, że ma kluczyk, gdyż opiekuje się matką. Matka nie chce iść do szpitala, a Käthe była w dzień poza domem. Franz wytłumaczył jej, że powinien być dawno o tym wiedzieć od Käthe, że dowiedział się dopiero teraz, od swojej przyjaciółki, która napomknęła mu tylko coś, nieco, lecz nalegał dopóty, dopóki nie opowiedziała wszystkiego. Chce tylko przez chwilę widzieć się z matką, za parę minut musi odejść.

Wkrótce wszedł. Powiedział sąsiadce, że i on namawiał matkę, by się zgodziła na szpital, co byłoby dla niej najlepsze. Jest przecież tak osłabiona i wychudła. Potem zbiegł ze schodów dużymi skokami. Sąsiadka usłyszała na dole samotnie, jakiś ochrypliwy wściekłość głos wykrzyknął: — Mam ci, nareszcie! Mam ci, ty drabie!

Gdy brunatni wyszli na ulicę, powstało ogólne poruszenie. To Franz Zander! Nasz Franz! Cała ulica znała go dobrze.

We wszystkich oknach głowy. Wydawało się, jakby ze wszystkich stron wyciągano doń ręce, aby raz jeszcze uściśnąć mu dłoń. Franz

czuł to. Twarz miał spokojną. Nawet się uśmiechał. Kiwał głową w kierunku okien. Szturmowcy popychali go szybko w stronę Rosinenstrasse, do koszar Maikowskiego. Obok biegły gromadą dzieci. Zwracali się ku niemu wszystkie głowy.

Ostatni to raz widział Franz naszą ulicę — ulica żegnała Franza. Tego wieczora pomyślałem przede wszystkim o ostrzeżeniu Teicherta. Właśnie jego, bo mieszka w tym samym domu co Franz. Nie wiedzieliśmy, kogo z nas wezmą jeszcze szturmowcy.

Tramwaje z Siemensstadt szły jeden za drugim. Były przepełnione. O tej godzinie, kiedy w warsztatach kończyła się praca, nie pomagała nawet duża ilość wagonów zapasowych. Patrzyłem na wysiadających. Gdzie jest Teichert? Może wysiadł dziś wcześniej, poszedł coś załatwić? Może lepiej czekać na niego u wylotu naszej ulicy? — To zbyt zwraca uwagę. Przy tym, jeśli przyjdzie z przeciwnej strony, wejdzie nieostrzeżony do swego mieszkania. Wagon po wagonie opróżniał się i odchodził, Teicherta nie było. Minuty dużyły się niezmownie. Wydawało mi się, że czekam już godzinę.

Przyjechał tramwaj; nareszcie — Teichert!

Był zaskoczony, zaczął poprawiać swą torbę.

— Ty tutaj? — powiedział tylko.

Brzmiało to tak, jakby miał zaraz zapytać o przyczynę; ale szedł obok mnie dalej w milczeniu. Było mi ciężko. Przyjrzałem mu się dyskretnie. Między brwiami miał głęboką zmarszczkę. Twarz przybladła, kości policzkowe wystąpiły silnie. Od chwili ogłoszenia wyroku na Ryszarda przybyły mu lata całe. A teraz musiałem mu jeszcze powiedzieć tamto.

— Dlaczego?... — pytał Teichert. — Na pewno nie dobrego?

— Nie — odpowiedziałem cicho.

Nie patrzyłem na niego. Każdy krok odczuwałem jak twarde uderzenie.

— Franz aresztowany. Teichert przystanął.

(D. c. n.)

Sprawy warszawskie

JESZCZE JEDEN PRZEŁOM

1949 rok przyniósł w budownictwie stołecznym, a w kolejności potem i w całym kraju decydujący przełom. Murarze, cieśle, zbrojarze, betoniarze ruszyli do współzawodnictwa. W roku tym pierwszy racjonalizator budowlany zgłosił swoje ulepszenia, pierwsze zespoły trójkowe i dwójkowe stanęły na murze, pokazując ile daje odrzucenie starych, przetrzętych metod indywidualnej pracy rzemieślniczej. W roku tym rozpoczęło stosowanie siły mechanicznej w większym zakresie.

Te osiągnięcia przyniosły bezspornie duży postęp w dziedzinie budownictwa — stały się jednak — pośrednio — również przyczyną zachwiania równowagi na niektórych odcinkach. M.in. na odcinku podziału dochodu społecznego wśród samych budowlanych. Dysproporcje zarobkowe powstały w wyniku zbyt niskich norm, ich przejęcia się — w związku z zastosowaniem nowoczesnych metod pracy. I tak np. stara norma murarska pozwała — w zespole trójkowym — by robotnik mało wykwalifikowany, pracujący jako pomoc, zarabiał 4-krotnie więcej niż gdyby pracował indywidualnie — podczas gdy murarz w tym samym zespole mógł zarobić tylko 2,5 raza więcej w stosunku do swej stawki indywidualnej.

Istniały np. takie normy, które dawały możliwość robotnikom niewykwalifikowanym, zatrudnionym w zespole, zarobić kilkakrotnie więcej niż wykwalifikowanym, pracującym, ze względu na charakter robót, indywidualnie. O obrazem tego było np. w robotach zbrojarskich na żeraniu przekraczanie norm do 2000 proc. W Grudziądzu, przy robotach tynkarskich zespół osiągnął nawet po 3.580 proc. normy na osobę!

Podobnie niesłuszne i krzywdzące było dla wielu robotników stosowanie tych samych norm w pracach ziemnych, wykonywanych zarówno sposobem ręcznym, jak i mechanicznym. Wystarczyło bowiem postawić robotnika przy maszynie, by stał się kandydatem do premii za wydajność pracy.

W Biurach Projektowych istniały podobne dysproporcje, gdzie obowiązywały jednakowo normy bez względu na to, czy wykonywany był projekt typowy, czy własny.

Nowe normy, które weszły w życie z dniem wczorajszym, 15 bm., likwidują ten stan rzeczy, sprzyjając w budownictwie. Stan, który częstokroć stał się powodem, że zastosowanie ulepszeń i mechanizacji prowadziło — u lepszego zarobkującego — w sposób łatwy i niezastępowany — do obniżenia wydajności i do lekceważącego stosunku do wykonywanych robót.

Nowe normy — dążące do sprawiedliwego podziału dochodu społecznego — to jeszcze jeden, zasadniczy — przełom w naszym budownictwie. (x).

Odznaczenia dla pracowników Gazowni

Pracownicy pracy i racjonalizatorzy Gazowni Stołecznej otrzymali odznaczenia Przewodnika Pracy. Członkowie racjonalizatorzy Masiaż, Jaworski, który opracował aparat natryskowy do malowania zbiorników i Ostrowski Józef — za odbudowę i remont sprężarki. Ponadto Orderem Przewodnika Pracy odznaczonych zostało 6 dalszych pracowników Gazowni.

Gdzie?

TEATR
OPERA I FILHARMONIA godz. 19 „Straszny dwór”.
POLSKA godz. 19 „Bóg, cesarz i chłop”.
NARODOWY (Pl. Teatrny) godz. 19 „Świętość”.
WSPÓŁCZESNY (Mokotowska 13) godz. 19 „Nemcy”.
KAMERALNY godz. 19 „Sprawa Pawła Kozłowskiego”.
MŁY (Marszałkowska 81) godz. 19 „Przyjaciele”.
ROZMAITOSCI (Marszałkowska 6) godz. 19 „Mazepa”.
NOWY godz. 19 „Moralność Pani Dulskiej”.
STRENA godz. 19, 15 „Wodewil Warszawski”.
DZIELNICA WARSZAWA ul. Konopnickiej 6, Ogniska, w niedzielę o 12 „Doktor Dittie i jego zwierzęta”.
LALKI I AKTORA „GULIVER” (Królewska 13) „12 miesięcy”. S. Marszałka — w niedzielę i święta o godz. 12-4.
LUDOWY — MUZYCZNY godz. 19 „Nestor”.

KINA
ATLANTIC (Chmielna 33): „Ślub Kawałerski” godz. 15, 17, 19, 21, niedz. 13, dozw. od 7 lat.
POLONIA (Marszałkowska 56): „Skryż-dzielić” godz. 14, 16, 18, 20, niedz. 13, dozw. od 14 lat.
STYLLOWY (Marszałkowska 112): „Wolga, Wolga” godz. 15, 17, 19, 21, niedz. 13, dozw. od 7 lat.
STRENA (Grzywnarska 2): „Gdzieś na pograniczu” godz. 17, 19, 21, niedz. 13, dozw. od 14 lat.
STOLICA (Narbutta): „Urodzony w październiku” godz. 17, 19, 21, niedz. 13, dozw. od 14 lat.
TRICIA (Suzina 4): „Spotkanie nad Łabą” godz. 17, 19, 21, niedz. 13, dozw. od 14 lat.
1 MAJA (Podskarbińska 6): „Zwariowa na lotnisku” godz. 17, 19, 21, niedz. 13, dozw. od 14 lat.
OCHOTA (Grzywna 63): „Czekaj na mnie” godz. 17, 19, 21, niedz. 13, dozw. od 14 lat.
KINO W — (Leszno 136/137): „Złoty chłopek” godz. 17, 19, 21, niedz. 13, dozw. od 14 lat.

WYSTAWY
MUZEUM NARODOWE — Zbiory stałe: Sztuka Starożytna, Sztuka Gótycka, Sztuka Złota, Malarskość, Malarskość — otwarte.

Od 1 czerwca — za okazaniem legitymacji 10 zł. bilety powrotne Karty pracownicze MKK będą zniesione

Od dnia 1 czerwca br. wchodzi w życie reforma biletowa MKK. Zamiast dotychczasowych kart pracowniczych, wprowadzone zostaną bilety powrotne, które każdy pasażer będzie nabywał bezpośrednio u konduktora. Cena biletu powrotnego wynosi 10 zł. Będzie on uprawniał do przejazdu z miejsca zamieszkania do miejsca pracy i z powrotem.

Będą dwa rodzaje biletów powrotnych: bez przesiadania i z jednym przesiadaniem. Cena obydwu rodzajów biletów jest ta sama. Bilet z przesiadaniem będzie mógł nabyć pasażer, który przedstawi konduktorowi odpowiednią legitymację, wydaną przez MKK na podstawie zaświadczenia z miejsca pracy.

NIKT NIE BĘDZIE SKRZYWDZONY

Nabywanie biletów powrotnych ograniczone zostało tylko do godzin 9-15. Natomiast czas powrotu nie jest ograniczony. Dla pracowników, którzy rozpoczynają zajęcia o różnych porach dnia, lub zatrudnionych na zmianie nocną, będzie wydany specjalny rodzaj legitymacji, uprawniających do nabywania biletów w innych godzinach.

Nowy rodzaj biletów nie jest ważny na komunikację nocną i na komunikację

dzenną w dni świąteczne. Osoby, pracujące również w niedzielę, będą miały na swoich legitymacjach stempel, uprawniające je do nabywania biletów również w święta. Pasażerowie, pracujący na zmianie nocną, będą mieli prawo wykorzystania biletu powrotnego do godz. 9 dnia następnego.

Każdy pracownik ma prawo do wykupienia tylko 1 biletu powrotnego nawet wówczas, gdy zatrudniony jest w kilku miejscach. Młodzież szkolna posiada te same prawa, co i ogół ludności pracującej, z tym, że studenci szkół akademickich posiadają legitymację, uprawniającą do nabywania biletów w dowolnej porze dnia. Młodzież akademicka ma również i to udogodnienie, że zamiast biletu powrotnego, może tak jak dotychczas nabywać 10-przejazdowe abonamenty w cenie 50 zł. bez względu na rodzaj komunikacji. Bilety powrotne są ważne również na dowolny środek komunikacji przy tej samej cenie.

Wykładowca nie skończył kursu Tak nie może być dalej

Akcja szkolenia analfabetów na Pradze daje konkretne wyniki. Jeszcze w roku zeszłym kursy początkowego nauczania były nieliczne, obecnie jest ich już około 40-tu. Organizowanie i prowadzenie tych kursów zajmują się obok DRN, Liga Kobiet i ZMP. Szkolenie trwa bez przerwy. Kończą się jedne kursy, otwierają się następne, bo kandydatów jest jeszcze wielu. W roku 1950 na Pradze-Północ rozpoczęto siedem kursów, zakończonych zostało sześć. Praga-Południe ma obecnie czynnych 17 kursów, na które uczęszcza 205 osób. Tyle kursów zakończono. W samym tygodniu oświaty zakończone zostały 4 kursy, a rozpoczęte 2.

Lecz obok tych osiągnięć są i trudności w tej akcji. Szczególnie odczuwa się brak nauczycieli, a w wykazie kursów zakończonych spotkać można i takie pozycje „wykładowca — kursu nie skończył”.

Zdarza się iż trzeba zmieniać nauczycieli w czasie trwania kursu. Kursy prowadzą przeważnie studenci traktując to jako zajęcie doradne. Stąd w wypadku egzaminów, czy przyjęcia stałej pracy zaniebawiają nauczanie. Ta sytuacja musi ulec natychmiastowej zmianie. (w).

Tanie i estetyczne

Nowe modele konfekcji damskiej na pokazie mody w CPL i A

— Patrz, jaka śliczna sukienka — dwie studentki stojące na przystanku traciły się łokciami wskazując na młodą kobietę, w kretonowej czerwonej sukience.

— Ładny kreton. Zobacz. A fason! Pewnie jakaś bardzo dobra krawcowa szyła. Króciutki rękawek, o i pley wyrzucane — jak w najnowszych żurnalach.

Młoda kobieta w gustownej letniej sukience weszła do sklepu Centrali

Przemysłu Ludowego i Artystycznego w Al. Stalina. Jak się później okazało była to modelka, która przebrana już

tek, gdyż Centrala Przemysłu Ludowego i Artystycznego pokazała na wczorajszym pokazie mody, że sukienki seryjnej produkcji opuszczające warsztaty wytwórcze Centrali różnią się od najelegantszych sukien z wystaw prywatnych sklepów i domów mody jedynie... trzykrotnie niższą ceną.

CPLA produkuje bowiem sukienki z mongoli, samodzielną bawełnianą, surowki lnianej i kretonu, których cena waha się od 3 do 7 tys. zł. Np. spacerowa elegancka sukienka z lnianej surowki w różnokolorową kratkę kosztuje 6.700 zł. Sukienka z mongoli — 6.800 zł, zaś ceny sukienek kretonowych nie przekraczają 3.500 zł. Na podkreślenie zasługuje fakt, że kretony są pierwszego gatunku o różnych barwach i deseniach.

„WYMYSŁNE” WZDZIANKO
Szczegółowe zainteresowanie na pokazie wzbudził komplecik kretonowy składający się z szortów, opalacza, szlafroczka, bolerka i spódnicy (zdjęcie w tekście). Cena tego wymyślnego „wzdzianka” wynosi 4.700 zł.

Ale i o ubrankach dziecięcych nie zapomnieli Central. Przem. Ludow. i Artystycznego. Na wczorajszym pokazie zostały zademonstrowane praktyczne, łatwe do prania i prasowania mundurki szkolne, sukienki i fartuszek, a wreszcie kapturki dla najmłodszych pociech.

Obecni na pokazie przedstawiciele dyrekcji PDT, WSS i MHD poczynili w Centrali liczne zamówienia, toteż już w przyszłym tygodniu na wystawach sklepów uspokożonych pojawią się damskie sukienki i dziecięce ubranka pochodzące z Centrali Przem. Ludowego i Artystycznego. (bas)

o pokazu mody wyszła na chwilę ze sklepu do budki z papierosami.

RÓŻNIA SIĘ... TANŻĄ CENA
Słuszne i uzasadnione były słowa uznania dwóch warszawskich studen-

Od roku 1945 mieszkam przy ul. Ikara 11. Dom nasz, administrowany przez WAN, zamieszkuje 8 rodzin. Przy domu znajduje się ogródek. W roku 1945 ogródek ten rozparcelowali między siebie trzech lokatorów i uważają, że działki są ich własnością. Po trzech latach użytkowania ogródka jeden ze szczęśliwych posiadaczy działki przestał ją uprawiać. Wówczas zająłem jego pół działki, a drugą połowę zajęła inna rodzina, również nie posiadająca ogródka. Korzystałem z ogródka przez dwa lata, lecz w roku bieżącym były „właściciele” działki przypomnieli sobie swoje prawa do niej i ku zmartwieniu moich dzieci ogródek mi zabrali. Zwracam się o interwencję do administracji domu Komitetu Blokowego i M.O., ale bezskutecznie.

Uprzejmie proszę o wyjaśnienie, czy poprzeczni użytkownicy mają prawo odebrać nam działkę i jak ta sprawa uregulowana jest zasadniczo.

S. W.
(nazwisko i adres znane Redakcji).

Ponieważ pozwolę sobie przez ob. S. W. kwestia ogródków przy domach, administrowanych przez WAN, interesuje szerzej ogół naszych Czytelników, podajemy informację, jakich nam na tej sprawie udzieliła Dyrekcja WAN-u. Otóż: ogródki o powierzchni większej od 100 m. kw. rozdzielane są na grządki i przydzielane lokatorom bezpłatnie przez Komitet Blokowy. Przegląd grządek jest jednoroczny. Ogródki o

Po powrocie z występów w Z. Radzieckim, znakomity artysta, Stanisław Rów, wystąpił dziś w roli Stefana w operze „Straszny dwór”. Początek przedstawienia o godz. 19.

Przystań »Ogniska« otwarta

W Młodzieżowym Ośrodku Sportów Wodnych „Ogniska” został w niedzielę, 14 bm., otwarty sezon 1950. Na zdjęciu — zespół sportowy chłopów w popisach gimnastycznych w czasie imprezy, po wzięciu ogniska. Poniżej tłumy publiczności przybyłe na uroczystość otwarcia Ośrodka.

»Przyszywani« rolnicy na bazarze chłopskim

Warszawski bazar chłopski, uruchomiony przed dwoma miesiącami, rozwija się, świadczą o tym wzrastające tygodniowo obroty.

Dostawcy — drobni rolnicy z rejonu podwarszawskiego przywożą na bazar

głównie groch, fasole i nabiał (sery wiejskie, masło osekowe, jaja itp.). Mogą oni korzystać w zamian z zakupów najbardziej atrakcyjnych artykułów przemysłowych, znajdujących się w stoiskach bazarowych, jak: skóra, odzież, materiały wełniane i bawełniane, żelazo, artykuły gospodarstwa domowego itp.

Dobrze zaopatrzone stoiska bazarowe ściągają nie tylko rolników, ale także handlarzy, spekulatorów, podających się za rolników. Ostatnio dwukrotnie ujawniła kontrola bazaru „przyszywanych” rolników, którzy dostarczali do punktu skupu na bazarze pewne ilości fasoli, a potem wykupywali ze stoisk towary dla celów spekulacyjnych.

Korzystając z dwumiesięcznego doświadczenia pracy bazaru na Zielonku, kierownictwo WSS organizuje drugi bazar chłopski na Pradze przy ul. Korsaka. Otwarcie nowego bazaru nastąpi 25 bm. (i)

Z MIASTA

W MATECZNIKU
Na Bazarze Różnych na Pradze, w największym skupisku prywatnych handlarzy, WSS uruchomił w najbliższym czasie swoje stoiska. Na razie cztery — sprzedają artykuły przemysłowe: skóry i obuwie, odzież, artykuły gospodarstwa domowego oraz mydła i chemikalia. Obsługiwane będą przeszło 30 sprzedawców.

NADWAŻNIJSZY KLIENT
Dlaczego w licznych spółdzielczych sklepach spożywczych często nie ma wyboru, a nawet jest brak wódek? Odkrył to szczególnie dokładnie mieszkaniec tych dzielnic, w których są sklepy spółdzielcze, a nie ma sklepów Centralnego Zarządu Miast (CZPM). Powinno być odwrotnie. Zaopatrzenie sklepów WSS w wędliny szwankuje, ponieważ CZPMs dła przede wszystkim o swoje sklepy i do nich kieruje główną masę wędlin. Sklepy te są często przecieżone i nie mogą szybko obsłużyć wszystkich klientów. Lecz dbałość o sklepy powinna iść w parze z dbałością o klienta.

CZPMs, zwiększając przydziały wędlin dla sklepów spożywczych, odcinają swoje sklepy, ułatwia kupno wędlin klientom z przedmieść i mogłoby sprzedać więcej towaru niż obecnie.

WIECIEJ TANIEGO
Wystawy sklepów z ubiorem Spółnoty Pracy, wypełnione są towarami... Niełatwo przewidywać, jakie będą odczuwalne modelami, w cenie 7-10 tys. zł. A przecież spółdzielcze warsztaty produkują piękne pantofle na sznurku, sandały itp. Te popularne rodzaje są jednak do nabycia tylko w wielobranżowym sklepie Spółnoty Pracy przy ul. Marszałkowskiej 109. Spółnota Pracy powinna tak ułożyć swój rozdziałnik, aby jej sklepy były równo i miernie zaopatrzone, a warsztaty spółdzielcze powinny produkować więcej taniego ubrania.

RABARBAROWE OPARCIE
W gospodzie WSS przy ul. Puławskiej o godzinie 16-ej zamówił obiad klubowy. Właściciel jednak nie przyjął zamówienia — przekonał się, że zamówienie nie było. Właściciel nie przyjął zamówienia — przekonał się, że zamówienie nie było. Właściciel nie przyjął zamówienia — przekonał się, że zamówienie nie było.

ODPOWIEDZI REDAKCJI

ZAINTERESOWANY. Krzyż Srebrny Orderu Wirtuti Militari jest równocześnie z Krzyżem Wirtuti Militari V klasy.

J. K. Wobec tego, że na terenie Domu Akademickiego mieszka wielu studentów o identycznych nazwiskach, a nawet imionach, Urząd Pocztowy Warszawa 22, celem uniknięcia niewłaściwego doręczenia przesyłanych pieniędzy, zmuszony jest prosić adresatów o dodatkowe informacje związane z przekazaniem. Ponieważ, jak Pan to opisuje, informacje takie są często kłopotliwe dla odbierających przekazy, radzimy, aby samorząd Panów ustalił z Urzędem Pocztowym jakąś łatwiejszą formę załatwiania tych spraw.

N. T. Z UL. WIELICKIEJ. Sprawy sąsiada Państwa, który uprzedzonym sposobem oczyszcza szambo wylewając zawartość dołu na środek ulicy, należy przekazać miejscowemu Komitetowi Blokowemu. Gdyby Komitet Blokowy nie był w stanie zapobiec na przyszłość podobnym wyczynom sąsiada, należy zawiadomić Miejski Wydział Sanitarny.

M. KOSUTOWA. Właściciel domu, który obowiązuje również do dbałości o stan sanitarny domu, jak i wykonalność niezbędnych reperacji bieżących. W wypadku, o

Dziś »Straszny dwór«

Po powrocie z występów w Z. Radzieckim, znakomity artysta, Stanisław Rów, wystąpił dziś w roli Stefana w operze „Straszny dwór”. Początek przedstawienia o godz. 19.